

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2018-509

11.7.2018

If Skadeforsikring NUF

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Plager i rygg og kne - fall i trapp – årsakssammenheng – utgifter til juridisk bistand.

Forsikrede falt i en trapp i forbindelse med sitt arbeid som renholder. Tvist om det forelå årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes senere plager, herunder om plagene hadde medført et inntektstap. Saken reiste også spørsmål om forsikrede hadde krav på å få dekket utgifter til juridisk bistand. Etter en konkret vurdering konkluderte nemnda med at det ikke var sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og forsikredes plager i kne/rygg. Nemnda kunne heller ikke se at det var sannsynliggjort noen uførhet eller inntektstap som følge av smertesyndrom/forbigående økte ryggsmarter og selskapet ble gitt medhold i forhold til årsakstvisten. Mht. krav om dekning av utgifter til juridisk bistand, bemerket nemnda at saken hadde et visst omfang og at selskapet burde dekke nødvendige og rimelige utgifter til slik bistand.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1971, renholder) falt i en trapp 1.10.03. Det fremgår av epikrise fra Ortopedisk avdeling, H., samme dag, at forsikrede fikk smerter i ryggen og høyre kne, at røntgen ikke viste skjelettforandring i ryggen, men at i "kne på lateralsiden av patella er det en liten avrivning som kan representere patellafraktur. Pasienten er meget øm i dette området. Trenger ingen behandling. Pasienten kan belaste underekstremiteten. ...".

Navs sykepengeoversikt for perioden 2000 - april 2006, viser at forsikrede før hendelsen mottok sykepenger fra 13.4.00 til 30.9.00 grunnet "(r)yggssyndromer uten utstråling", at han var arbeidsufør fra 7.5.03, med utbetalinger 23.5.03 til 7.6.03 pga. "(m)ellomvirvel skiveskade smerteutstr". Av en spesialisterklæring fra spesialist i generell ortopedisk kirurgi, dr. R., som Nav innhentet i 2016 heter det at det dreiet seg om "lave ryggsmarter oppstått i forbindelse med en større vaskejobb ...".

Etter hendelsen var forsikrede arbeidsufør fra 1.10.03 grunnet "BRUDD IKA", og mottok sykepenger 17.10.03 - 13.9.04.

Det ble foretatt artroskopi i høyre kne 29.3.04, og skadet brusk ble fjernet, jf. Rs erklæring.

I "Legeerklæring ved arbeidsuførhet" til Nav 30.3.04, oppga fastlegen "(b)rudd kneskål" som hoveddiagnose og "(r)yggsmerte lumbalt" som bi-diagnose. Forsikrede var ifølge erklæringen helt arbeidsufør fra og med 7.5.03. Varighet av sykdom/skade og den nedsatte arbeidsevnen ble angitt som usikker. Under "Sykehistorie med symptomer og behandling" heter det blant annet:

... Han møter med kopi av rtg bilder. Disse viser patella bipartitia oppad lat. Det er mulig at det ekstra patellaben også er delt, altså en patella tripartitia. Det foreliggende funn er å anse som normal variant, dog kan dette gi betydlige knesmerter om han får et direkte traume mot denne del av kne skjelettet. ...

Og under "Status presens, resultat av relevante undersøkelser":

Han har ikke klart å belaste høy fot og har dermed skjevbelastet og fått ryggsmarter. Han har gått til kiropraktor for ryggplagene og er nå bra.

I legeerklæring ved arbeidsuførhet 15.9.04, heter det at forsikrede fikk vondt i ryggen 10 dager etter operasjon 29.3.04, på grunn av skjevbelastning. Fastlegen har senere lagt til grunn prolaps i ryggen som årsak til at forsikrede ikke kunne arbeide, jf. erklæring datert 20.9.04.

Planlagt kneoperasjon ble utsatt pga. "økende utstrålende smerter ve side av ryggen", jf. erklæring til Nav 22.1.05. Forsikrede ble operert for lumbalprolaps 15.6.05, men var i etterkant fremdeles plaget med ryggsmarter, jf. erklæring til Nav 24.8.05. Fastlegen uttalte videre at forsikrede ikke kunne ha et "yrke som innebærer løft, samt belastning av rygg og knær". Forsikrede ble deretter henvist til yrkesrettet attføring. Av Navs sykepengeoversikt fremgår at forsikrede var arbeidsufør fra 20.6.05 og fra 8.8.05, for henholdsvis "utbredte muskelsmerter/fibromyalgi" og "andre lidelser i mellomvirvelskive".

Nav godkjente hendelsen i oktober 2003 som yrkesskade 21.6.05.

Forsikrede fikk avslag på søknad om yrkesrettet attføring 23.11.05, da inntektsevnen ikke var varig nedsatt. Det ble vist til at Navs rådgivende overlege hadde vurdert at det var "påvist begrenset kneskade som ikke burde gi varige skader".

I Legeerklæring ved arbeidsuførhet til Nav, 2.12.05, skriver fastlegen under "Sykehistorie med symptomer og behandling" blant annet at forsikrede ikke klarer å "starte attføring enda, da han har for store ryggplager".

I søknad om videre rehabiliteringspenger, 10.1.06, skriver fastlegen at forsikrede etter hendelsen 1.10.03, har "blitt deprimert på grunn av alle sine somatiske plager, samt bekymring for familien i hjemlandet. Søvnvansker på grunn av smerter og grubling, redusert matlyst og tiltaksløst, blir lett hissig".

Navs rådgivende overlege uttalte februar 2006 at forsikrede "antas å være helt ferdigbehandlet når det gjelder angitte ryggplager", og at kneet skulle opereres. Kneet ble operert 30.3.06. Epikrisen av 5.4.06 omtaler et "ukomplisert forløp", og at han "bør være nærmest fullstendig symptomfri fra det høyre kne" etter 2-3 måneder.

Av brev 27.6.06 fra H. kirurgiske klinikk til Nav fremgår at man ikke har hørt noe fra forsikrede etter inngrepet, og "en tro(r) han er blitt helt bra". Det fremgår også at han har adskillige ryggbesvær, uten at han har vært utredet for dette ved klinikken.

Når det gjelder behov for videre rehabiliteringstiltak, er det hans ryggplager som står i forgrunnen. Hans knesymptomer er helt uvesentlig i denne sammenheng, og knesymptomene hans var ikke i veien for at han.

Navs rådgivende overlege vurderte saken på ny i september 2006. Han bemerket at det ikke var grunnlag for å vurdere uførhet for kneet, selv om det kunne foreligge plager over tid. Han bemerket videre at det hadde oppstått et nytt prolaps ovenfor tidligere operert skive som må utredes på vanlig måte. Hans konklusjon var at forsikrede "synes etter hvert å være såpass skadet i rygg og knær, at saken bør også vurderes i forhold til attføring når ryggplagene er mer avklart".

Forsikrede fikk innvilget ytterligere rehabiliteringspenger 2.10.06.

Det følger av sluttrapport av 22.8.07, at det ble foretatt forsøk på arbeidsavklaring i regi av Nav. Grunnet plager i blant annet ryggen, høyre skulder og arm, deltok han på avklaringstiltaket tilsvarende 13 % stillingsgrad. Under overskriften helsemessige forhold fremgår at skulderen var mest plagsom da. I legeerklæring fra ortopedisk klinikk 13.12.07 heter det at ryggsmertene sannsynligvis kommer "av degenerasjon og mulig instabilitet i nivå L5/overgangsvirvel".

Selskapet avsto 22.4.09 fordi det ikke var årsakssammenheng mellom hendelsen 1.10.03 og senere plager. Det ble bemerkt at saken hadde blitt forelagt selskapets rådgivende lege muntlig, at de røntgenologiske funn i kneet, patella bipartita, ikke var skadebetinget, men en medfødt forandring i kneskålen, og at prolapsen i ryggen var påvist før hendelsen 1.10.03, og at det ikke var noen holdepunkter for ny skade som følge av denne.

Forsikrede fikk innvilget 100 % uføretrygd 11.9.15. Forsikrede, ved ny advokat, ba selskapet vurdere og utrede saken på ny, noe selskapet avsto. Selskapet kunne heller ikke se at det var grunnlag for å dekke utgifter til juridisk bistand.

Det fremgår av spesialisterklæringen som Nav innhentet fra dr. R. i 2016, at forsikrede kom til Norge som flyktning 25 år gammel, og tidligere hadde vært fengslet i Saudi-Arabia og Iran. "Han har vært torturert og tydelig gjennomgått store fysiske som psykiske påkjenninger", og har gått til flerårig behandling ved DPS. Det fremgår også at forsikrede var innlagt på sykehus i januar 2002 for vurdering av hodesmerter "utløst av muskulære smerter i øvre del av rygg, skulder og nakke-region".

Om kneet heter det:

Den beskrevne "bruddskade" representerer her en normal variant benevnt patella bipartita. Direkte slag mot dette området avstedkommer ofte sterke smerter og ofte finner en her ved denne type kneskjell chondrale forandringer (reduert bruskkvalitet) forårsaket av et direkte traume, eller over tid på grunn av en ugunstig anatomisk stilling som da gir de samme chondrale forandringer.

...

... opplyser at han tidligere ikke har hatt kneskader eller problemer med knesmerter. Han var "knefrisk" før den aktuelle skadehendelse inntraff.

...

Isolert sett har skadehendelsen av 01.10.03 påført ... en høyresidig kneskade som i ettertid har avstedkommet et varig mén.

...

Det kliniske begrep som her betegner selve sykdomsbildet, et patellofemoralt smertesyndrom, er spesifikt ikke anført i invaliditetstabellen.

..

Den VMI som i dag foreligger må skjønnsmessig vurderes og med utgangspunkt i de her to anførte punkter i invaliditetstabellen settes VMI i dag skjønnsmessig til 5% høyre kne.

Om sammenhengen mellom ryggplagene og hendelsen 1.10.13, uttaler R.:

Det er journalført at han i forbindelse med fall i trapp 01.10.03 også fikk smerter i rygg.

I skademelding fremkommer det ingen opplysninger om dette. Retrospektivt sett er det her overveiende sannsynlig at den aktuelle fallhendelse har gitt en forbigående økt ryggsmerte, og at senere vedvarende smerter igjen må tillegges grunnlidelsen. Røntgenbilder har i ettertid ikke vist tegn til traumatiske forandringer i ryggstøylen.

Utviklingen i ryggstøylen ble i hovedsak tillagt en degenerativ prosess. R. omtalte også problemer med høyre skulder, som skyldtes AC-leddsartrose. Det heter dessuten i erklæringen:

Nærmest totalt overskyggende den aktuelle kneskade domineres sykdomsbildet i dag, som tidligere anført, av de posttraumatiske skadehendelser i forbindelse med hans opplevelser som politisk fange og fengselsopphold i Saudi-Arabia og i Irak. I tillegg en person som er svært preget av den degenerative rygglidelse.

Forsikrede ba selskapet om ny vurdering 19.1.16. Selskapet fant ikke grunn til å utrede saken videre, men ba om å bli kontaktet om Nav innvilget ménerstatning. Selskapet minnet samtidig om at det ikke ville dekke utgifter til juridisk bistand.

Etter klage endret Nav uføreveedtaket 26.1.16, og deler av uføretrygden ble innvilget med yrkesskadefordeler. Nav viste til at det var flere årsaker til uførheten "blant annet ryggsmarter

med utstråling, tensjonshodepine, myalgi, skulderplager, depressive plager m.m." Kneskaden fra 1.10.03 utgjorde bare en mindre del av uførheten, og uføregrad knyttet til yrkesskaden ble satt til 20 %.

Forsikrede oversendte Navs vedtak og Rs spesialisterklæring til selskapet 9.2.16 og fremsatte forslag til minnelig løsning. Selskapet avsto 22.4.16. Selskapet minnet igjen om at det ikke ville dekke utgifter til juridisk bistand.

Forsikrede påklaget avslaget 23.5.16. Selskapet avsto igjen 13.7.16, men tilbød å dekke kr 15 000 i advokatutgifter hvis saken kunne sluttføres. Forsikrede aksepterte ikke tilbudet og klaget til Finansklagenemnda.

I brev 4.4.18 opplyste selskapet at det ikke foreligger noen nyere skriftlig vurdering fra rådgivende lege, og at det ikke har erstattet utgifter til advokat i tiden forut for avslagsbrevet i 2009.

Forsikrede har i det vesentlige anført at det er årsakssammenheng mellom ulykken og senere plager i høyre kne og rygg. Han har krav på å få dekket lidt inntektstap fra skadetidspunktet og frem til behandlingen var avsluttet 1.10.06 med 100 %. Kneet var årsaken til at han ikke var i stand til å jobbe i februar/mars 2006, jf. Navs rådgivende overleges uttalelse i februar 2006 om at ryggen da var helt bra.

Han bør videre tilkjennes erstatning for lidt inntektstap i perioden etter 1.10.06 med 50 %, og for tap i fremtidig inntekt basert på en grunnerstatning med 50 %. Tenker man ulykken borte, ville han klart å jobbe 100 % de første årene etter ulykken, og deretter i en 50 % stilling. I mangel av andre spesialistvurderinger må Navs vurdering legges til grunn. En lav medisinsk invaliditet kan også gi rett til dekning av inntektstap ved bortfall av arbeidsevne, jf. LA-2010-028384 og Rt-2003-338.

Subsidiært har forsikrede krav på å få dekket feriepengetap i sykemeldingsperioden, fra skadetidspunktet og frem til 13.9.04. Ettersom Nav kun betaler feriepenger de første 48 dagene i opptjeningsåret, har han hatt et feriepengetap i 2004.

Selskapet må dekke han utgifter til juridisk bistand, da det må være klart at han har hatt behov for bistand. Utgiftene er rimelige og nødvendige. Det er også krevd renter fra to måneder etter melding av ulykken.

Selskapet har i det vesentlige anført at forsikrede ikke har sannsynliggjort årsakssammenheng mellom ulykken og ervervstapet. Kneplagene er marginale og forventes ikke å gi varige plager, jf. rådgivende lege i Nav. Andre helseproblemer er "nærmest totalt overskyggende" kneproblemene, jf. blant annet spesialisterklæringen og brev 27.6.06 fra kirurgisk klinikk. Det er ikke sannsynliggjort at kneskaden er en nødvendig og tilstrekkelig vesentlig betingelse for varig ervervsuførhet. Videre er det ikke sannsynliggjort at ryggplagene er skadebetinget. Forsikrede har en progredierende degenerativ ryggglidelse, i tillegg til plager fra skulder, arm, albuer og nakke, samt psykiske plager som heller ikke er skadebetinget. Situasjonen i arbeidslivet ville derfor mest sannsynlig vært den samme uten ulykken.

Subsidiært har man normalt ikke et økonomisk tap det første året på grunn av sykepenger.

Bidraget fra ulykken er så uvesentlig, fjernt og avledet at det ikke kan knyttes ansvar til denne. Selskapet er ikke bundet av Navs vedtak og vurderinger vedrørende uførepensjon.

Når det gjelder kravet om dekning av utgifter til juridisk bistand, har selskapet standpunkt vært det samme siden 2009, og saken står i samme stilling nå. Varsel om at det ikke ville dekke utgifter til advokat ble varslet tidlig, og pådratte utgifter er ikke rimelig eller nødvendig.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder flere spørsmål, herunder om det er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen 1.10.03 og forsikredes plager i høyre kne og rygg, og nemnda behandler dette spørsmålet først.

Det er forsikrede som må sannsynliggjøre – har bevisbyrden for – at det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen og senere plager, og at disse plagene har medført et inntektstap.

Navs rådgivende lege uttalte i oktober 2005 at det er påvist "begrenset kneskade som ikke burde gi varige plager". Selskapets rådgivende lege mente at det forelå en ikke-skadebetinget patella bipartita, men en medfødt tilstand i kneskålen, og dr. R. synes å være av samme oppfatning. Han har imidlertid lagt til grunn at hendelsen har medført et varig mén i form av en patellofemoralt smertesyndrom, tilsvarende 5 % varig medisinsk invaliditet (vmi).

Forsikrede har videre anført at det ikke kan utelukkes at noen av dagens ryggplager kan være skaderelatert. Dette har imidlertid ikke støtte i fremlagt medisinsk dokumentasjon. Det fremgår dessuten av Rs erklæring at ryggplagene skyldes en ikke-skadebetinget degenerativ prosess. Men R. har samtidig vurdert at hendelsen 1.10.03 ga en forbigående økt ryggsmerte.

Slik saken står er det etter nemndas syn sannsynliggjort at hendelsen medførte forbigående økt ryggsmerte og et patellofemoralt smertesyndrom. Samtidig er det ikke sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og øvrige plager, f.eks. patella bipartita og øvrige ryggplager.

Nemnda kan ikke se at det er sannsynliggjort noen uførhet eller inntektstap pga. det patellofemorale smertesyndromet og den forbigående økte ryggsmerten. Rettspraksis, se f.eks. Rt. 2010 s. 1547 avsnitt 59-61 viser at en vmi på 5 % i de fleste tilfeller ikke vil medføre en ervervsmessig uførhet.

Forsikrede har også krevd dekket utgifter til juridisk bistand. Kravets størrelse er ikke opplyst.

Nemnda kan ta stilling til om det foreligger et rettslig grunnlag for krav om dekning av nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand, men tar ikke standpunkt til selve beløpet.

Selskapet avgjorde opprinnelig saken i 2009, men gjenopptok saksbehandlingen etter at forsikrede anmodet om det i 2015, men opprettholdt sitt tidligere avslag etter å ha gjennomgått nyere dokumenter i saken. Selskapet har gjentatte ganger gitt uttrykk for at utgifter til juridisk bistand ikke dekkes. Nemnda peker på at det er tale om en sak av et visst omfang, og nemnda er kommet til at selskapet bør pålegges å dekke forsikredes nødvendige og rimelige utgifter til juridisk bistand.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold i at selskapet skal dekke rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand. For øvrig gis selskapet medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Mildrid Felland (selskapsrepresentant), Gro Farestedt (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Gyrid Giæver (forbrukerrepresentant).